

hoofddirectie van de waterstaat

Aan de hoofdingenieurs-directeuren van
de Rijkswaterstaat in de regionale
directies, alsmede directie Bruggen en
directie Sluizen en Stuwen

uw brief van

's-gravenhage

4 juni 1987

uw kenmerk

ons kenmerk

oorkiesnummer

WWO 17106

744655

onderwerp

bijlage(n)

verzonden

15 JUNI 1987

Samenwerking tussen de Rijkswaterstaat 1
en de Rijksdienst voor het Oudheid-
kundig Bodemonderzoek.

Geachte heer,

Ten vervolge op mijn brief kenmerk WWO 37786, d.d. 17 november 1986, inzake boven-
vermelde aangelegenheid, doe ik u hierbij de naar aanleiding van binnengekomen
commentaren bijgestelde uitgangspunten voor "De Samenwerking Rijkswaterstaat-
Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek inzake archeologisch onderzoek e
vondsten bij de uitvoering van werken", d.d. april 1987, toekomen.

Over deze bijgestelde uitgangspunten bestaat overeenstemming met de Rijksdienst voor
het Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Ik verzoek u in het vervolg bij de voorbereiding en de uitvoering van
Rijkswaterstaatsprojecten en bij door het Rijk gesubsidieerde projecten naar de
geest van bijgaande uitgangspunten te handelen.

- Indien -

Indien u bij de toepassing van de uitgangspunten problemen mocht ondervinden of omissies ontdekken, dan verzoek ik u deze te melden bij de onderafdeling Ontwikkeling en Beleidsvoorbereiding Rijkswegen (WWO) van de Hoofddirectie. Zonodig zal te zijner tijd een evaluatie van de samenwerking worden gehouden, die eventueel gevolgd zal worden door een herziening van de uitgangspunten.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,

DE SAMENWERKING RIJKSWATERSTAAT-RIJKSDIENST VOOR HET OUDHEIDKUNDIG
BODEMONDERZOEK INZAKE ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK EN VONDSTEN BIJ DE UIT-
VOERING VAN WERKEN

1. Algemeen

Zowel door de Rijkswaterstaat (RWS) als door de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) werd behoefte gevoeld een aantal zaken van wederzijds belang via meer algemeen geldende procedures te laten verlopen. In hoofdzaak gaat het om het vaststellen van een algemeen geldende procedure en kostenverdeling voor het verrichten van archeologisch onderzoek en het handelen bij de voorbereiding en uitvoering van RWS werken.

Waar in het navolgende over ROB wordt gesproken wordt de (meest) betrokken provinciale archeoloog van de ROB bedoeld. Dit met uitzondering van de provincie Drenthe en vooralsnog de provincies Groningen en Friesland, alsmede het gebied van de Noordzee (zie punt 4).

2. Procedure

- 2.1. De ROB is standaard gesprekspartner voor de RWS terzake van oudheidkundig bodemonderzoek m.u.v. het gebied van de Noordzee en tenzij de ROB deze taak voor specifieke gevallen overdraagt, b.v. aan een universiteit. In goed overleg dienen termijnen voor te verrichten werkzaamheden te worden afgesproken. Beide partijen spreken de intentie uit deze termijnen ook na te doen komen, c.q. eveneens in goed overleg te (doen) wijzigen.
- 2.2. Voor de grotere projecten (nieuwe tracé's, ingrijpende wijzigingen of uitbreiding van bestaande projecten, verdiepingen van onderwaterbodems e.d.) worden gegevens in de vorm van kaartmateriaal in een zo vroeg mogelijk stadium (in de planstudie c.q. planvormingsfase) toegestuurd aan de ROB. Voor deze projecten wordt een evaluatie van de archeologische belangen, een zogeheten Standaard Archeologische Inventarisatie (SAI) opgesteld door de ROB en gebaseerd op archiefgegevens. Daarin wordt aangegeven of en waarom nader onderzoek gewenst is. Aangezien het bij wegaanleg, wegverbetering, kanaalaanleg, kanaal- en

rivierverbetering, verdieping van onderwaterbodems e.d. om doorgaande lineaire structuren (tracé's) of relatief beperkte ruimtelijke ingrepen (aanleg parkeerplaats, bochtverbetering, baggerwerk, aanleg slufter e.d.) gaat en niet om complete regio's zal de SAI vaak eenvoudig kunnen zijn en relatief snel kunnen worden opgesteld.

- 2.3. De SAI dient als primaire informatiebron voor Rijkswaterstaat om rekening te kunnen houden met eventueel aanwezige archeologische waarden. Op basis van de SAI wordt, indien de daarin neergelegde conclusies daartoe aanleiding geven, door de RWS na overleg aan de ROB verzocht een nader onderzoek in te stellen. Dit nader onderzoek kan bestaan uit veldverkenningen, boringen en eventueel proefopgravingen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door of onder verantwoordelijkheid van de ROB, echter in overleg met de RWS. De ROB stelt op basis van het onderzoek een rapport op.
- 2.4. Aan de hand van het ROB-rapport zal door de RWS in overleg met de ROB worden nagegaan of eventuele wensen met betrekking tot de archeologische waarden aanleiding kunnen zijn tot een planwijziging. Bij wettelijk beschermde monumenten is voor aantasting, conform de Monumentenwet, toestemming van de minister van WVC nodig. Waar projectwijziging niet reëel wordt geacht en voor aantasting van het monument toestemming wordt verleend door de minister van WVC, volgt overleg met de ROB en eventueel een opgraving, zodat door de ROB of een andere daartoe bevoegde instantie een geheel of gedeeltelijk onderzoek kan plaatsvinden. Indien dit mogelijk en wenselijk is, zullen de archeologische vondsten worden verwijderd.
- 2.5. De ROB zal waar nodig haar onderzoeksprogramma aanpassen aan de RWS-planning van werken. Bij de uitvoering van een onderzoek ad 2.2. t/m 2.4. en een eventuele verwijdering ad 2.4. worden afspraken gemaakt over de tijd die hiervoor beschikbaar is.
- 2.6. Wanneer tijdens de voorbereiding van werken geen archeologische waarden zijn gesignaleerd maar bij de uitvoering wel archeologisch waardevolle verschijnselen aan het daglicht treden dient naar bevind van zaken te worden gehandeld. Uitgangspunt is hierbij dat evt. vondsten zo snel mogelijk aan de ROB worden ge-

meld, Mededeling aan de burgemeester van de betrokken gemeente (conform de Monumentenwet) dient te gebeuren onder vermelding van het feit dat de ROB reeds is geïnformeerd. In het algemeen zal er naar worden gestreefd een beperkt nader onderzoek en evt. een beperkte noodopgraving te doen plaatsvinden voorzover dit geen voor de RWS kostenverhogende stagnatie van werkzaamheden oplevert. Deze beperkingen (t.a.v. onderzoek en evt. noodopgraving) gelden zeker indien een procedure als beschreven onder 2.2. t/m 2.4. is gevolgd en dus van de zijde van RWS uiterste zorgvuldigheid is betracht. RWS zal desgewenst op zo kort mogelijke termijn personeel en materieel ter beschikking stellen voor het z.g. grove grondverzet voorzover e.e.a., ter beoordeling aan RWS, redelijk is te achten.

3. Kostenverdeling

- 3.1. In hoofdstuk 2 zijn een drietal werkzaamheden onderscheiden, n.l. SAI, nader onderzoek en opgraving.

De kosten van een SAI zijn voor rekening van de ROB.

De kosten van nader onderzoek (zie 2.3) zijn voor rekening van de RWS. T.a.v. opgravingen geldt dat de ROB, of de andere instantie aan wie de opgraving wordt overgedragen (zie 3.2.), tevoren een kostenraming opstelt.

Bij een opgraving komen ten laste van de ROB de kosten van de ROB deskundigen/onderzoekers, inzet van ROB materiaal en materieel, reis- en logieskosten van ROB personeel, rapportkosten e.d. Ten laste van RWS komen, zolang dit door RWS als redelijk wordt beschouwd, de kosten van inzet van aanvullende externe deskundigheid, alsmede de kosten van aanvullend personeel, materiaal en materieel, voornamelijk m.b.t. het z.g. grove grondverzet. Bij het begrip "redelijk" ware in deze zin als richtlijn ca. 1% van de projectkosten te hanteren. De ROB kan t.a.v. het z.g. grove grondverzet, zowel bij de voorziene als bij de niet voorziene vondsten, nadere (uitvoerings-) technische eisen formuleren. Eventuele meerkosten komen, zolang deze door RWS als redelijk worden beschouwd, eveneens ten laste van RWS.

- 3.2. In gevallen waar de ROB oudheidkundig bodemonderzoek overdraagt, b.v. aan universiteiten, geldt de kostenverdeling voorzover het het RWS aandeel betreft, als genoemd onder 3.1. Een eventuele financiële verrekening geschiedt rechtstreeks tussen RWS en de onderzoekende instanties.

4. Wederzijdse informatie voorziening

T.a.v. de wederzijdse informatievoorziening kan, in aanvulling op wat reeds onder 2. is aangegeven, nog het volgende worden gemeld. Vastgesteld is dat toezending van alle plannen van de RWS, van groot tot klein, aan de ROB ter controle van de archeologische waarden, geen werkbare situatie oplevert. De voorkeur gaat ernaar uit dat de RWS beschikt over de nodige gegevens en bij relatief kleine wijzigingen in bestaande werken zelf eventueel archeologische consequenties kan signaleren. Helaas zijn dergelijke gegevens nog niet voor heel Nederland beschikbaar. Voor de provincies Groningen, Friesland, Overijssel, Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant is een zogenaamde archeologische meldingskaart beschikbaar die bruikbaar is voor het beoogde doel. Dat geldt niet voor de overige provincies en de Noordzee, zij het dat voor Utrecht in 1987 een dergelijke kaart met de nieuwste gegevens beschikbaar zal komen. Dit betekent dat voor de provincies Gelderland, Noord-Holland, Flevoland en Limburg en voor de Noordzee de beste oplossing lijkt indien periodiek overleg plaatsvindt over geplande projecten tussen de (meest) betrokken archeoloog voor de betreffende provincie of het gebied van de Noordzee en de desbetreffende directie van de Rijkswaterstaat. Bij de planning van grote nieuwe werken, met name de aanleg van nieuwe wegen, is het vaak zo dat alternatieve tracé's in een bepaald stadium wel b.v. via een inleidende notitie MER bij de ROB terecht komen. Het is echter beter indien voor dergelijke projecten de ROB ook rechtstreeks door de Rijkswaterstaat wordt geconsulteerd inzake de eventuele archeologische waarden.

In Drenthe en vooralsnog in Groningen en Friesland is geen provinciale archeoloog beschikbaar. In deze provincies, kan de ROB te Amersfoort rechtstreeks worden geconsulteerd.

Voor de Noordzee (zowel het provinciaal als het niet provinciaal ingedeelde deel) zal de coördinator archeologie onderwater van de Directie Musea, Monumenten en Archieven van het Ministerie van WVC als contactpersoon optreden.